

A Kerekerdő Alapítvány bemutatása

1.) A szervezet alapadatai:

Név: Kerekerdő Alapítvány

Székhely: 9700 Szombathely, Széll Kálmán u. 46. II/9.

Telephely (levelezési cím): 9721 Gencsapáti Petőfi utca 5.

Nyilvántartási szám (OBH): 18-01-0000028

Jogállás: Közhasznú szervezet

Adószám: 18886944-1-18

Számlaszám: 10990005-0000007-44450001

Képviselő (ügyvezető elnök): Gyöngyössi Péter

Telefon: 30/3956624

E-mail: kerekerdoalap@gmail.com

2. Összegzés:

A Kerekerdő Alapítványt 1997-ben erdőmérnökök és pedagógusok baráti csoportja hozta létre Szombathelyen. Az alapítvány célja a természet és az emberi környezet védelme és a környezeti kultúra fejlesztése, a természetes biológiai sokféleség megőrzése, a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítése.

Legfontosabb programjaink a környezeti nevelés és a természetvédelem témakörébe tartoznak.

Huszonhat éves tevékenységünknek több korszaka volt, de a környezeti nevelés és a természetvédelem területén megszakítás nélkül valósítottunk meg programokat. Jelenleg is évente 6–7 nyári tábort bonyolítunk le 400–500 résztvevővel. 2002–2012 között Szombathely belvárosában önálló környezetvédelmi központot tartottunk fenn (ÖKOCELLA).

Természetmegőréssel kapcsolatos tevékenységünk szorosan kapcsolódik azokhoz a Vas vármegyei kistájakhoz, ahol rendszeresen valósítunk meg nyári természetvédelmi táborokat, erdei iskolai programokat. Kiemelten foglalkoztunk a Vas-heggyel és a Szőcei tőzegmohással, közreműködtünk az Őrségi Nemzeti Park létrehozásában. Figyelemmel kísérjük a Vas vármegyei helyi jelentőségű természetvédelmi területek és Natura 2000 területek sorsát.

3.) Az Alapítvány céljai

A Kerekerdő Alapítvány **elnevezése** jól kifejezi a szervezet szellemiségét. Utal az erdész gyökerekre, és az **ERDŐ mint magas szintű életközösség** fontosságára. A „KEREKERDŐ” kifejezés ugyanakkor a magyar kultúrtörténet, a néphagyományok, az irodalom, a népmesék jelképes **spirituális kifejezése** is, mely számos mögöttes tartalommal bír, megjeleníti a holisztikus szemlélet fontosságát, ezért idegen nyelvekre nehéz pontosan lefordítani. Német nyelven a Tiefel Wald Stiftung, angolul a Depp Forest Foundation elnevezést használjuk. A Kerekerdő Alapítvány alapító okiratában megfogalmazott egymondatos összefoglaló cél „a természet és az emberi környezet védelme és a környezeti kultúra fejlesztése” jelzi, hogy a szűkebben értelmezett környezet- és természetvédelmi problémákkal való foglalkozáson kívül a környezeti nevelés kiemelt feladata az alapítványnak. Az alapítvány célja a természetes biológiai sokféleség megőrzése, a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a tartamosság, és a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítése. Támogatja a környezeti problémákkal kapcsolatos információáramlás fejlesztését, a nyilvánosság megteremtését, a témával foglalkozó intézmények, szervezetek és személyek együttműködését.

4.) Előttörténet

A Kerekerdő Alapítvány **tevékenységeinek gyökerei a '80-as évek** pezsgő közéletének légköréből erednek. A **soproni egyetem** erdőmérnök-hallgatóiból szerveződött Kaán Károly Ökoklub akkori célkitűzései és tevékenységei sok tekintetben hasonlítottak a Kerekerdő Alapítvány mostani programjaira. Közvetlen előzménynek a **'90-es évek elejétől a szombathelyi Gyermek Ház és a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ** keretei között megvalósított környezeti nevelési programok (természetismereti túrák, kirándulások, táborok, vetélkedők) tekinthetők.

A természetismereti túrákat, kirándulásokat, vetélkedőket, erdei iskolai programokat, nyári természetvédelmi táborokat, környezetvédelmi akciókat, természetvédelmi kutató és feltáró munkákat szervező és lebonyolító **erdőmérnökökből és pedagógusokból álló szakértői stáb** 1997-ben létrehozta a Kerekerdő Alapítványt, amely 1998. január 1. óta **közhasznú szervezet**.

Igazából 1998-tól kezdődtek el azok a tevékenységek, amelyek az első életjelei voltak a „Kerekerdő” létezésének. A **Vasi Múzeumfaluban** megrendezett Pajta táborra sokan felfigyeltek, és ekkortájt jelentek meg az első természetvédelmi plakátjaink az Őrség és a Vendvidék természeti értékeiről. Azóta **sok-sok tábor, túra, erdei iskola és jónéhány több száz fős szakmai rendezvény** jelzi a Kerekerdő Alapítvány tevékenységét. Kutatási programok, természetvédelmi tanulmányok, könyvek, kiadványok példázák az ott folyó munkát.

Tevékenységünk elsősorban **Vas vármegye** területén zajlik, de számos programunk a nyugat-dunántúli régió másik két vármegyéjére is kiterjed. Ezenkívül néhány szakterület esetén **országos feladatokat** is felvállalunk.

5.) Kerekerdőn innen és túl, avagy megítélésünk

- A szombathelyi kisgyermekes szülőknek valószínűleg a Vasi Múzeumfaluban megrendezett **Pajta tábor** ugrik be először, ahol évente 4-5 turnusban több mint 300 gyermek fordul meg.

- Óvónőknek, tanítónőknek az **Ökocella** környezetvédelmi foglalkozássorozatai, a **Kukalógia**, a **Kamratanoda**, a **Csízió** vagy az **Energiaórájárt** juthatnak eszükbe, amelyeken évente ezernél is több gyermek vett részt.

- Az **Őrségben** élők még emlékezhetnek arra, hogy a **Nemzeti Park létrejöttében**, majd később az Igazgatóság önállóságának visszaszerzésében fontos szerepet játszott a Kerekerdő Alapítvány.

- A **Szőcén** élő emberek számára már **több mint 30 éve** megszokott jelenség, amikor „megjönnek a szénagyűjtők”. Ebben az évben 33. alkalommal valósult meg a **Szőcei szénagyűjtő tábor** a falu határában található tőzegmohás fokozottan védett terület védelmére.

- Szombathely belvárosának felnőtt lakóiban vélhetően mély nyomokat hagyott az a 10-12 „kerekérdős” önkéntes, akik 2003 nyarán **két hét alatt mintegy 10 000 aláírást gyűjtöttek a toronyi lignitbánya elleni** kampány keretei között.

- Falugazdászok, mezőgazdasággal foglalkozó gazdák **agrárkörnyezet-gazdálkodással, Natura 2000 támogatásokkal, fenntartási tervekkel** kapcsolatos gazdafórumokról emlékezhetnek a Kerekerdő Alapítvány nevére.

- Az általános iskolai rajztanároknak **képzőművészeti pályázataink** juthatnak eszükbe, amikor esetenként 400 alkotást is kiállítottunk az Ökocellában.

-Szombathelyen az **Orgona utca** lakóinak a Kerekerdő Alapítvány nevének említésekor bizonyára azok a **faültetési akciók** villannak be először, amelyeket a lakott terület közvetlen szomszédságában tarrá vágott akácós erdő helyén szerveztünk.

- Vannak olyan **háziasszonyok**, akik az Alapítvány központjában vásároltak először mosószódát, és mindenféle zöld tanácsért is fordulhattak ide, de számos kézműves mesterség fogásait is elsajátíthatták a **Nagyanyáink nyomdokán** elnevezésű hölgyklubban.

- Az ország zöld szervezetei, erdészei úgy tartják számon a Kerekerdő Alapítványt, mint az erdő ügyekkel, **erdészeti szakmapolitikával foglalkozó szakmai szervezetet**, amely több éven keresztül szervezett olyan nagyszabású **országos erdőfórumokat**, amelyek az erdőkkel kapcsolatos párbeszéd megvalósulását szolgálták.

Az **országgyűlési képviselők** közül többen bizonyára megjegyezték, hogy a Kerekerdő Alapítvány az a zöld szervezet, amelyik az **erdőtörvény** kapcsán még módosító indítványokat is „bejuttatott” a Parlamentbe.

6.) A Kerekerdő Alapítvány működése

Az alapítvány tevékenységét **öt fős kuratórium** felügyeli.

A Kerekerdő Alapítvány **2002–2014 között intézményszerű működést folytatott**. Szombathely belvárosában működtettük az **Ökocellát, a Kerekerdő Alapítvány Környezet és Természetvédelmi Központját**, amelyben 2002-től 2011-ig 3-5 főállású munkatárs dolgozott. A központ az irodai feladatok ellátásán kívül **környezeti tanácsadó irodaként** heti 30 órás ügyfélszolgálattal, szakkönyvek és tájékoztató kiadványok tömegével állt a lakosság rendelkezésére. **Oktatóközpontként** iskolai, óvodai csoportok számára rendezett környezetvédelmi foglalkozássorozatok helyszíne, olykor afféle **zöld kultúrházként** kiállítások, kulturális estek színhelye volt. Ezt saját programjaink bevételein kívül elsősorban pályázati forrásokra építettük. Megvalósulásukat esetenként **több tucat önkéntes** segítette. A számunkra elérhető pályázati lehetőségek beszűkülése miatt működésünket fokozatosan átalakítjuk. Az intézményszerű működést egy időre fel kellett adnunk. A jövőben nagyobb mértékben szeretnénk építeni az **önkéntes munkára**, más szervezetekkel való együttműködésre, **adományokra és szponzori támogatásokra**. Szakmai munkánkban szeretnénk továbbra is fenntartani azokkal a szakértőkkel a kapcsolatot, akik tevékenységükkel, szakértelmükkel hosszú évek óta segítik a Kerekerdő Alapítvány munkáját.

Több oktatási és közművelődési intézménnyel, egyetemi tanszékekkel **írással együttműködési megállapodást** is kötöttünk. A régió számos egyéb intézményével és civil szervezetével állunk kapcsolatban. Folyamatosan bővülő adatbázisunk és a közösségi média adta lehetőségek segítségével **több ezer Vas vármegyei családdal** tartjuk a kapcsolatot. Természetvédelmi programjaink során eddig korrekt kapcsolatokat sikerült kiépíteni az érintett **önkormányzatokkal**. Több megyei, regionális és országos tervezési, **döntés előkészítő és jogalkotási folyamatban** vettünk részt véleményezéssel, állásfoglalással. Számos alkalommal léptünk hivatalos kapcsolatba a környezetvédelmi, ill. a természetvédelmi hatósággal **hivatalos eljárást kérve** több ügyben is. Több országos szintű szervezettel (WWF, MME, MKNE, OEE, MTSZ) rendszeres kapcsolatban állunk. **Tagja vagyunk a Magyar Természetvédők Szövetségének**. Rendszeresen részt veszünk a környezetvédő civil szervezetek országos találkozóin. Több országos kampányban is részt vettünk. Forrásteremtő munkánk több lábon áll. Mintegy tíz éven keresztül bevételeink kétharmada **pályázati forrásokból** származott, de vállaltunk **megbízásos feladatokat is** (felmérések, tervezési és kommunikációs munkák). Az utóbbi évtizedben leginkább saját programjaink **részvételi díjaira** támaszkodtunk.

Az alapítvány **két könyvsorozatot** indított. Az **Encián könyvek** a környezeti nevelési módszerek, információk terjesztését szolgálja, a **Ciklámen füzetek** a környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos tudományos és tényfeltáró munkáknak ad teret. Éveken keresztül megjelentettük negyedéves tájékoztató hírlevelünket a **Kabóca** című lapot.

7.) Legfontosabb tevékenységeinkről eredményeinkről:

7.1.) Környezeti nevelés:

Legfontosabb, legrégebbi tevékenységünk a környezeti nevelés. A **Természetről a természetben** című programblokkunk keretében természetismereti túrákat, erdei iskolai programokat és nyári természetvédelmi táborokat szervezünk. Több napos programjaink legfontosabb helyszínei: Felsőcsatár – Vas-hegy, Pinka-mente; Körmend – Rába ártér; Szalafő – Őrség, Velem, Kőszeg – Kőszegi-hegység; Pálköve – Balaton-felvidék. Éveken keresztül **évente 5–6 erdei iskolai programot** bonyolítottunk le, amelyeken négy öt iskolából 6–8 osztály vett részt összesen 150–200 fővel. **Évente három helyszínen hat–hét egyhetes nyári tábort** valósítunk meg, amelyen rendszeresen több mint 400 gyermek vesz részt. A „**táborpiramis**” talapzatát a 7–10 éves korosztálynak szóló, a Vasi Múzeumfaluban megrendezett **Pajta tábor** adja évente 4–5 turnussal. A felsőtagozatos kis- és középiskolás diákokat a **Süni táborba** várjuk. Ezt a tábort közel 30 éven keresztül Felsőcsatáron rendeztük meg. A legharcedzettebb fiatalokat az Őrségben megrendezett nomád táborba, a **Szócei szénagyújtó táborba** hívjuk. A táborok lebonyolításában évente mintegy 100 fő diákmunkással, pedagógussal, kézművessel, zenésszel és önkéntessel dolgozunk együtt.

Szombathely belvárosában 2002–2012 között működtettük környezet- és természetvédelmi központunkat, az "**Ökocellát**", amely környezeti tanácsadó irodaként heti 30 órás **ügyfélszolgálattal** állt a lakosság rendelkezésére. Nyolc éven keresztül 3-5 diplomás főállású munkatárs dolgozott itt. Iskolai, óvodai csoportok számára rendezett környezetvédelmi foglalkozássorozatainkon (**Kukalógia, Kamratanoda, Energia őrjárat, ManÓfaktúra, stb.**) évente mintegy ezer gyermek vett részt. Az idősebb korosztálynak szervezett kulturális estsorozatainkon (**A kerek világ kicsiben, Maroknyi Magyarország, Szivárványos esték**) alkalmanként 30-40 fős közönség tapsolt. Vetélkedőinknek, levelezős játékainknak (**Portyák a múltba, Mikrokozmosz, Ökopásztor**), képzőművészeti pályázatainknak is évente több száz gyermek volt tevékeny részese.

7.2.) Természetvédelem:

Természetvédelmi tevékenységünk keretében több konkrét terület (Vas-hegy, Őrség, Rába) **természeti értékeinek feltárásában** közreműködünk. Az ismeretek gyűjtésén kívül azok közzétételét is nagyon fontosnak tartjuk. Legfontosabb célterületünk a **Vas-hegy**, ahol kutatási programunk eredményeit könyvben és ismeretterjesztő kiadványokban is közzétettük és ismertető táblákat is kihelyeztünk a térségben. Részt vettünk az Őrségi Nemzeti Park létrehozásában. Az **Őrség** táj történetének kutatásában országos elismertséget szereztünk. Számunkra fontos terület a **Rába**. Korábban egy összefoglaló tanulmányt készítettünk a Rába-völgy ökológiai, természetvédelmi jelentőségéről. Nagymáxfán ismertető táblát is kihelyeztünk.

"**Erdő**" programunk keretében a Szombathely környéki, a Vas-hegy, a Kőszegi-hegység, az Őrség és a Rába-völgy egyes erdeinek sorsát igyekszünk figyelemmel kísérni, és feltérképezni az erdőkhez fűződő köz- és magánérdekeket. Ehhez kapcsolódott korábban az egyik **faültetési akciónk** is. E program kapcsán **érdekegyeztető fórumokat, képzéseket, tanulmányutakat szerveztünk, kiadványokat készítettünk**, részt veszünk a körzeti erdőtervezés folyamatában. Több **tájtörténeti tanulmánnyal** járultunk hozzá a Vas vármegyei erdők kutatásához. Az erdők ügyével kapcsolatban országos feladatokat is felvállalunk. Több mint tíz éven keresztül koordináltuk a **zöld szervezetek erdészeti**

kérdésekkel kapcsolatos szakmapolitikai munkáját. Az elmúlt években négy kétnapos Országos Erdőforumot szerveztünk, legutóbb 2010-ben Kőszegen. 2003 óta minden évben megszerveztük az **ERDŐ szekciót a Környezet- és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozóján**, legutóbb 2018 tavaszán Kalotaszentkirályon, Erdélyben. Részt vettünk a kapcsolódó jogszabályok véleményezésében

A **lápok**, láposodó élőhelyek védelmével is foglalkozunk. 1991 óta kétkezi munkával, történeti ökológiai és néprajzi ökológiai kutatásokkal szolgáljuk a **Szócei tőzegmohás megőrzését**. Kezdeményezésünkre indultak el az Őrségi Nemzeti Park területén a **lápreakonstruktív munkák**. 2010 tavaszán háromnapos országos konferenciát szerveztünk *Különleges természeti értékeink a LÁPOK* címmel, mintegy 120 fő részvételével.

A helyi jelentőségű természetvédelmi területek ügye is fontos számunkra A 2013–2014. esztendőben a Pro Vértes Közalapítvány országos programjának keretében **felmértük Vas vármegye helyi jelentőségű természetvédelmi területeit**. Elkészítettük **61 terület** ökológiai állapotfelmérését, térképes és fotódokumentációját. A 26 település határában fekvő **750 hektárnyi** terület két országos terjesztésű térképes kiadványban is megjelent. A végzett munkát 2014 januárjában egy zárókonferencián mutathattuk be Szombathelyen, amelyen 120 fő vett részt.

A **NATURA 2000 területek** sorsát is figyelemmel kísérjük. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság partnereként egy kétéves projekt keretében (2014–2015) **hat Vas megyei Natura 2000 terület fenntartási tervének készítésében** vettünk részt. A munka közel **15 ezer hektár** területet érintett mintegy **60 település** határában. Mi készítettük el a projekt kommunikációs terveit, amelynek keretében összesen **19 tájékoztató fórumot** (lakossági fórumok, gazdafórumok, hatósági egyeztető fórumok) szerveztünk jórészt az érintett vidéki városokban és falvakban.

7.3.) Környezetvédelem:

Korábban, főleg a környezeti nevelési programjainkhoz kötődően több szűkebben vett környezetvédelmi tevékenység is szerepet kapott munkánkban (**előadások, szemégyűjtő akciók, stb.**). Figyelemmel kísértük Szombathely **hulladékgyűjtését**. Segítettük a hulladékgyűjtő szigetek megismertetését. Szeretnénk elérni a hulladék keletkezésének megelőzését szolgáló környezettudatos magatartási formák elterjedését, az újrafelhasználásra nem kerülő hulladék mennyiségének csökkentését, a szelektív gyűjtés és újrahasznosítás minél szélesebb körű megvalósítását. Hulladék témában kérdőíves felmérést végeztünk, és a Szombathely MJV Önkormányzata felkérésére **ponttérképet készítettünk a város környéki illegális hulladéklerakókról**. Évente többször végzünk **erdőtakarítást** a Vas-hegyen. Szombathely belvárosában működtetett irodánk 12 éven keresztül környezeti tanácsadással, információszolgáltatással, kiadványok terjesztésével, rendezvények szervezésével foglalkozott, elősegítve a környezettudatos fogyasztói magatartás kialakulását, a megelőzés elvének érvényesülését.

7.4.) Társadalmi részvétel, civil együttműködés:

Az Alapítvány tagja országos szövetségeknek, együttműködési hálózatoknak. Ennek révén a különböző döntési folyamatokban igyekszünk képviselni a zöld értékeket. E téren az **Őrségi Nemzeti Park létrehozásáért**, az Igazgatóság önállóságáért folytatott küzdelmet és a 2009-es **erdőtörvény** létrejöttében való közreműködést tekintjük legnagyobb eredményünknek.

Éveken keresztül aktívan részt vettünk a **Nyugat-Dunántúli Regionális Környezetvédelmi Fórum** munkájában igyekeztünk összefogni Vas vármegye zöld civil szervezeteit. A Fórum rendezvényeinek évekig az Alapítvány központja biztosított helyet.

A természetvédelem–erdőgazdálkodás és egyes környezeti nevelési témákban **országos feladatokat vállaltunk** fel a témával foglalkozó civil és hivatalos körök közti párbeszéd érdekében. A Környezet- és Természetvédő Társadalmi Szervezetek **XIII. Országos Találkozóját (OT) a Magyar Természetvédők Szövetségével 2003 márciusában mi rendeztük Szombathelyen.** Azóta több OT megvalósításában is aktívan közreműködtünk.

Képviselőink, szakértőink útján igyekszünk figyelemmel kísérni és kontrollálni a városi, megyei és regionális döntési szintek munkáját. A Kerekerdő Alapítvány 2003 óta tagja a **Magyar Természetvédők Szövetségének (MTVSZ).** Az Alapítvány elnöke 2006–2014. között az MTVSZ elnökségének is tagja volt. Az Alapítvány minősített környezeti tanácsadó irodát működtetett a **KÖTHÁLÓ** (Környezeti tanácsadó Irodák Hálózata) tagszervezeteként (2003–2013). Tagjai vagyunk a **Szombathelyi Civil Kerekasztalnak** is.

Elismerések

A Kerekerdő Alapítvány tevékenysége nem öncélú. Ezt jelzi, hogy munkánkat a kormányzat **Pro Natura Díjjal** (2008), az Ökotárs Alapítvány „**Az év adományozottja díjjal**” (2008), Vas Megye Közgyűlése **Gayer Gyula Emlékplakettel** (2005) ismerte el. A Kerekerdő Alapítvány elnöke felkérés alapján éveken keresztül több olyan testületnek volt aktív tagja, amely a Kormány, illetve ezen belül az agrár tárca tevékenységét segítette: az **Országos Erdő Tanácsnak** (2010–2015), amely a Magyar Kormány tanácsadó testülete, és az **Őrségi Nemzeti Park Tanácsnak** (2009–2011) Ezen kívül az alapítvány elnöke a régió civil szervezeteinek választott képviselőjeként a **Nemzeti Civil Alapprogram (NCA)** Nyugat-Dunántúli Regionális Kollégiumában segítette a civil célokra szánt kormányzati források elosztását.

Összeállította: Gyöngyössy Péter a Kerekerdő Alapítvány kuratóriumának elnöke

Szombathely, 2023. 08. 18.